Valtiovarainministeriö
Valtionhallinnon kehittämisosasto
Hallitussihteeri Anna Gau

Lausunto
PNE 2/2019 vp
11.11.2019

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Asia: Puhemiesneuvoston ehdotus laiksi eduskunnan virkamiehistä annetun lain muuttamisesta PNE 2/2019 vp

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eduskunnan virkamiehistä annettua lakia (1197/2003). Lakiin on tarkoitus tehdä useampia muutoksia, jotka vastaavat valtion virkamieslain mukaista sääntelyä.

Muutokset liittyvät virkamiehen eroamisikään, mahdollisuuteen nimittää virkamies tietyissä tilanteissa ilman julkista hakumenettelyä, mahdollisuuteen tehdä tietyissä tilanteissa virkamiehen kanssa karenssisopimus, viranhakijan mahdollisuuteen hakea muutosta osaan nimityspäätöksistä sekä säännöksiin liittyen tilanteeseen, jossa eduskunnan virkamies nimitetään toiseen eduskunnan tai valtion virkaan.

Huomioita esityksestä

7 §:n 4 momentti

Voimassa olevan lain eduskunnan virkamiehistä 7 §:n 4 momentin mukaan erityisestä syystä virkaan voidaan nimittää kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilö ilman julkista hakumenettelyä.

Nyt käsiteltävässä ehdotuksessa nykyistä 4 momenttia täsmennettäisiin ja se jaettaisiin kahteen kohtaan. Ensimmäisen kohdan tarkoituksena olisi mahdollistaa virkaan nimittäminen ilman julkista hakumenettelyä tilanteessa, jossa alun perin yli vuoden mittainen määräaikainen nimitys on tehty työn luonteen perusteella, mutta tilanne on muuttunut niin, että tehtävä on tosiasiassa pysyvä.

Pykälän 4 momentin 2 kohdassa säädettäisiin puolestaan tilanteesta, jossa virkaan nimitetään virkaa määräaikaisessa virkasuhteessa menestyksekkäästi hoitanut virkamies. Säännös voisi tulla sovellettavaksi tapauksessa, jossa viran vakinainen viranhaltija on virkavapaalla ja virkaa on menestyksekkäästi hoidettu määräaikaisessa virkasuhteessa. Säännöksen perusteluiden mukaan lähtökohtaisesti henkilön tulee olla hoitanut tehtävää useamman vuoden ajan, käytännössä vähintään 2 vuotta. Perusteltua voisi olla lisätä tämä vaatimus virkasuhteen kestosta myös säädöstekstiin.

Ehdotetut muutokset ovat perusteltuja. Verrattuna voimassa olevan lain 7 §:n 4 momentin säännökseen, ehdotetut säännökset selkeyttävät sitä, missä tilanteissa virkamies voidaan nimittää ilman julkista hakumenettelyä. Perusteluihin sisältyvä maininta siitä, että molemmissa tilanteissa virkasuhteen on tullut olla ainakin kerran avoimesti haettavana, on tarpeellinen ja selkeyttää myös säännöksen käyttöalaa.

69 §

Selkeyden vuoksi ehdotetaan, että sekä 69 §:n 2 momenttiin että 3 momenttiin lisättäisiin maininta *eduskunnan* virkamiehelle. Vastaava maininta ehdotetaan 69 §:n 4 momenttiin: Jos *eduskunnan* vikaan nimitetty virkamies.

Ehdotetun 69 §:n 4 momentin mukaan *jos virkaan nimitetty virkamies nimitetään toiseen valtion virkaan ja nimityspäätös ei ole saanut lainvoimaa, virkamiehellä on oikeus saada virkavapautta aikaisemmasta virasta, kunnes nimityspäätös on saanut lainvoiman.*

Kyseinen säännösehdotus oikeudesta virkavapauteen kattaa vain tilanteen, jossa virkaan nimitetty virkamies nimitetään toiseen valtion virkaan. Koska 69 §:ssä sääntelee myös tilannetta, jossa eduskunnan virkamies nimitetään toiseen eduskunnan virkaan, herää kysymys, miten oikeus virkavapauteen nimityspäätöksen lainvoimaisuuteen asti määräytyisi tilanteessa, jossa virkaan nimitetty virkamies nimitetään toiseen eduskunnan virkaan. he